

VALOKUVIEN KUVASELOSTEET

Buddhalaisuus

- **067 Buddha**

Gautama Buddha (500 eKr.) tuli Valaistunut, Buddha, kun hän saavutti valaistumisen. Buddhalaisuuden mukaan hän ymmärsi, mistä kärsimys johtuu ja miten siitä voi vapautua. Kärsimyksestä selviää kahdeksanosaisen polun avulla, muun muassa meditoimalla. Kahdeksanosaista polkua kuvataan myös kahdeksanpuolaisena pyöränä, joka on buddhalaisuuden symboli. Yleensä buddhaa pidetään uskonnollisena opettajana ja valaistuneena, mutta jotkut buddhalaiset palvovat häntä kuin jumalaa. Buddha-patsaisiin liitetään paljon symboliikkaa ja budhan patsas on saanut erilaisia muotoja buddhalaisissa maissa.

- **073 Buddhat**

Erytyypiset kuvaukset Buddhasta symboloivat eri asioita. Laiha ja meditoiva Buddha kuvastaa aikaa, jolloin Buddha vietti askeettista ja yksinkertaista elämää. Makaava Buddha symbolisoi Buddhan kuolemaa tai buddhalaisuuden päämäärää, Nirvanaa. Eryityisesti Kiinassa nähdään lihavia Buddha-patsaita. Kiinassa Buddha yhdistyy hedelmällisyysriittiin.

- **081 Buddhat ja rukousnauha:**

Rukousnauhaa käytetään apuvälineenä meditoinnissa. Se on yksi niistä harvoista esineistä, jotka munkit ja nunnat saavat omistaa.

Hindulaisuus

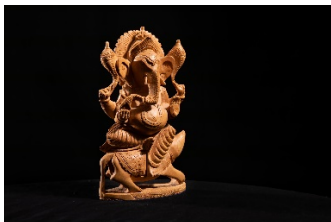
- **151 Kolme taulua jumalista**

Hindulaisuudessa tunnetaan miljoonia jumalia, joskin monet hindut palvovat vain yhtä tai muutamia.

Heillä on yleensä tiettyjä tuntomerkkejä: suosittu Vishnu-jumala istuu lootuskukalla. Hän voi ilmestyä myös Krishnana.

148 Ganesha

Ganeshan tuntomerkki on norsun pää.

Hän on tiedon, koululasten ja opiskelijoiden jumala.

Hän poistaa esteet ja häntä palvotaan erityisesti silloin, kun ollaan tekemässä jotain vaarallista tai vaikeaa.

- **155 Kaksi Ganeshaa**

Jumalapatsaat ovat tavallisia kotialttareilla.

Alttarille uhrataan yös ruokaa jumalille.

Jos myöhemmin huomataan etteivät jumalat ole syöneet ruokaa, perhe voi syödä ruuan itse.

Islam

- **138 Moskeija ja minareetti**

Muslimien pyhää rakennus on moskeija. Erityisesti perjantaisin sinne keräännyttään rukoilemaan, sillä perjantairukous on viikon tärkein.

Ennen sisäänmenoa tehdään rituaalinen puhdistautuminen

Imaami toimii rukouksen johtajana.

Monissa moskeijoissa miehille ja naisille on oma alueensa.

Rukoukset ovat arabian kielellä ja niihin liittyy tiettyjä liikkeitä.

Rukousmatolla rukoillaan pää Mekkaa päin kääntyneenä.

Rukousajat menevät auringon mukaan, joten ne vaihtelevat päivästä toiseen.

- **147 Islamilaisia esineitä**

Taalu, jossa on arabilaista kirjoitusta

Islamilaisessa uskonnollisessa taiteessa ei yleensä kuvata ihmisiä ja eläimiä. suurin osa taiteesta on kalligrafiaa tai geometrista taidetta.

Rukousnauha. Islamilaisessa rukousnauhassa on 11, 33 tai 99 helmeä, sillä Allahilla on 99 nimeä, joista Allah on yksi.

Koraani on islamin pyhä kirja. Se on kirjoitettu arabiaksi, joka on islamin pyhä kieli. Muslimit lukevat Koraania mieluiten arabiaksi.

On tavallista, että myös lapset oppivat Koraanin osia ulkoa.

Koraania resitoidaan eli luetaan ääneen laulamalla

Rukousmatto. Islamissa rukoillaan viisi kertaa päivässä rukousmatolla.

Rukouspaikan tulisi olla puhtas. Matto on lattiaa puhtaampi.

Moskeija ja minareetti Minareeteista kuuluu rukouskutsu viisi kertaa päivässä. Ensimmäinen rukoushetki on ennen auringon nousua.

Koriste, jossa on arabiaa. Monissa esineissä on sitaatteja Koraanista arabiaksi.

Juutalaisuus

- 159 Kipa ja rukoussaali (tallit)

Juutalaisuudessa kaikilla pyhillä paikoilla miehillä tulisi olla päässään kipa ja rukousviitta. Rukousviitta muistuttaa kantajaansa Jumalan käskyjen noudattamisesta. Myös synagogassa vierailevat ei-juutalaiset pojat ja miehet peittävät päänsä, esimerkiksi lippalakilla.

- 163 Menora. Seitsenhaarainen kynttelikkö on juutalaisuuden tärkeimpiä symboleja

- 167 Juutalaisia esineitä

Menora: (katso edellä)

Mezuzah: Pieni kotelo, jossa on tekstejä Toorasta.

Se laitetaan ovenpieleen ja sitä kosketetaan sormilla merkinä kunnioituksesta, kun mennään sisään tai ulos.

Se symboloi, että Jumala suojaa taloa ja sen asukkaita ja että koti on juutalainen.

Lukutikki (jad = hand): Käytetään, kun luetaan Toraa niin, että ei tarvitse koskettaa tekstiä. Torakääröt ovat pyhiä ja kalliita teettä (käsinkirjoitetut).

Kosher-lautasliina: Kosher tarkoittaa puhdasta ruokaa. Juutalaisuudessa on monia ruokaan liittyviä ohjeita.

Ei esimerkiksi syödä sianlihaa eikä samalla aterialla syödä lihaa ja maitotuotteita. Esimerkiksi juustohampurilainen ei siis sovi juutalaiselle.

Kiddush-pikari. Sapatti alkaa perjantai iltana. Perinteisesti perheenäiti sytyttää kaksi kynttilää. Mies tarjoaa kaikille viiniä.

Pikari symboloi astiaa, jonka kautta / läpi / yli Jumalan siunaus vuotaa.

Heprealaiset aakkoset. Juutalaiset pyhät tekstit ovat kirjoitettu hepreaksi. Hepreaa luetaan oikealta vasemmalle.

Helsingin juutalaisessa koulussa lapset oppivat lukemaan myös hepreaa.

Hanukkakynttelikkö.

Hanukkaa vietetään Jerusalemin tempelin vihkimisen muistoksi.

Hanukka on valojuhla, jota juhliin kahdeksan päivää joulukuussa.

Kynttelikössä on kahdeksan kynttilää ja niitä sytytetään joka päivä yksi lisää, kunnes ne kaikki palavat.

Hanukan aikana pelataan pelejä ja lapset saavat lahjoja.

Avainperä, jossa on Daavidin tähti. Oikeastaan kyse on Daavidin kilvestä, joka on saanut nimensä siitä, että Daavid yhdisti Israelin kansakunnat yhdeksi valtakunnaksi.

Daavidin tähti on Israelin kansan symboli ja löytyy muun muassa Israelin lipussa.

Hyrrä (dreidel): Hanukka on iloinen juhla. Silloin pelataan pelejä, muun muassa hyrrällä.

- **170 Esineet ja kaksi puuveistosta**

Ensimmäinen on **ortodoksijuutalainen** tyyppillisine erityispiirteineen; hattu, mustat vaatteet, viitta, parta (ja Daavidin kilpi).

Toinen on **10 aikuista juutalaista miestä**, mikä vaaditaan jumalanpalveluksen viettoon. Myös heillä on rukousviitta

Kristinusko

- 183 Seimi

Pyhä perhe Betlehemin tallissa, paimenet (mainitaan Luukkaan evankeliumissa), viisaat tietäjät (mainitaan Matteuksen evankeliumissa)
Seimeä kuvaavia esineitä on ollut jo keskiajan Italiassa.

- 184 Seimi: katso edellä.

- 103 Ristit

On monenlaisia ristejä, jotka symbolisoivat kristinuskoa. Tavallisimmat ovat:
Krusifiksi, joka kertoo ristiinnaulitusta Jeesuksesta ja hänen kärsimyksistään ja kuolemastaan-
"tavallinen" **latinalainen risti** symbolisoi Jeesuksen voittoa pahuudesta.
Ortodoksinen risti kertoo Jeesuksesta voittajana ja myös kahdesta ryöväristä.
Pieni poikkipuu kertoo ryöväreitten tienvälinnasta.
Toinen uskoi Jeesukseen ja pääsi taivaaseen (ylöspäin) ja toinen ei (alaspäin).

Katolilaisuus

- 084 Maria.

Maria, Jeesuksen äiti on tärkein pyhimys.
Pyhimyksiä ei palvota vaan heiltä pyydetään esirukouksia.
On olemassa erittäin monta pyhimystä ja heitä kunnioitetaan sytyttämällä kynttilöitä heidän eteensä kirkossa.

090 Kolme Mariaa

Mariaa kuvataan eri tavoin katolilaisuudessa ja ortodoksisuudessa.

091 Katolilaisia esineitä

Kynttilä: Kynttilät ovat kaikissa kristityissä kirkkoissa tärkeitä, koska Jeesus sanoi olevansa maailman valo.

Katolilaisessa kirkossa sytytetään pieni kynttilä (usein tuikku) pyhimyksen eteen ja pyydetään esirukousta.

Usein esimerkiksi työmatkalla käydään kirkossa sytyttämässä kynttilä ja rukoilemassa.

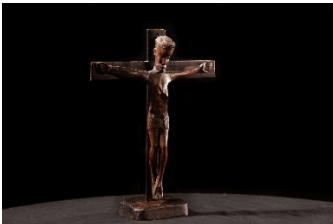
Maria (katso edellä)

Krusifiksi: Eri tyyppiset ristit ovat tavallisia ja tärkeitä kaikissa kristityissä kirkkoissa, siksi että Jeesus kuoli ristillä.

Krusifiksi on risti, jossa Jeesus on ristiinnaulittuna. Niitä näkee erityisesti vanhoissa keskiajan kirkkoissa ja katolilaisissa kirkkoissa (ja esim. Italialaisissa luokkahuoneissa).

- **Vihkivesiastia:** Katolilaisessa kirkossa on tuntomerkkinsä: ikuinen valo (punainen valo näyttää, missä on pyhitetty leipä ja viini, ristin tie (14 asemaa, taulua, jotka kertovat Jeesuksen kärsimyksen tiestä), polvistumistyynt ja vihkivesiastia ja rippituolit
Kirkon sisääntulo-oven vieressä on vihkivesiastia, jossa kostutetaan sormet kun tullaan sisään. Moni myös tekee ristin merkin ja polvistuu. Vihkivesi muistuttaa kasteesta.

- **096 Krusifiksi** (katso edellä)

- **102 Maria ja kynttilä** (katso edellä)

Ortodoksisuus

- **113 Maria- ikoni**

Maria on Jumalan äiti, Jumalan synnyttyjä ja siksi kunnioitettu.

Uspenski-katedraali Helsingissä on esimerkiksi pyhitetty Jumalansynnyttäjän Marian kuolonuneen nukkumiselle.

Usein ortodoksiset sytyttävät kynttilöitä Maria-ikonin edessä.

- **135 Ortodoksisia esineitä**

Suitsuke: Suitsukkeen savu symboloi rukousten nousemista taivaaseen. ’

Kevyt savupeite lattialla symboloi, että rukoukset ovat tulleet kuulluksi.

Jumalanpalveluksen aikana pappi suitsuttaa seurakuntaa kohti ja siten ”ympäröi” kaikki rukouksiin. Kodeissa on usein pieniä suitsutusastioita (kuten kuvassa) ikonien vieressä.

Suitsutushartsia askissa: Savu syntyy, kun hehkuvan hiilen päälle laitetaan pihkaa (hartsia).

Tuohus (kynttilä): Pitkät keltaiset tuohukset ovat tyypillisiä ortodoksisissa kirkoissa, mutta ovat yleistyneet myös muissa kirkoissa.

Hyönteisten ahkera työ kerätessään nektaria (--> vahaan) on esikuva miten ihmiset pitäisi rukoilla. Liekki symboloi Jeesusta.

Matkaikoni: Kaikissa ortodoksisissa kodeissa on ikoneja. Kun lähdetään matkalle, otetaan usein mukaan myös ikoni.

Ikonit pidetään aina hienoimmassa ja näkyvämmässä paikassa huoneessa.

Kristillisuus

110 Luther

Martti Luther eli 1500-luvulla ja aloitti reformaation on (vastoin hänen omaa tahtoa) antanut nimen evankelis-luterilaiselle kirkolle. Hän puhui evankeliumista, hyvästä sanomasta, siitä että ihminen voi pelastua vain armosta, ei omien tekojensa avulla.

083 Rukousnauhat

Ortodoksisessa kirkossa käytetään rukousnauhaa, kun rukoillaan Jeesuksen rukous.
Katolilaisessa kirkossa rukousnauhaa käytetään ruusukkorukoukseen.
Lutherilaisessa (ruotsinkielisessä) kirkossa Martin Lönnebon kehittämä Frälsarkransen.
Siinä on eri värisiä helmiä jotka symboloivat eri asioita.
Islamilaisessa rukousnauhassa on 11, 33 tai 99 helmeä koska Allahilla on 99 nimeä.

195 Monta eri uskontoon liittyvää esinettä. Mikä ei kuulu joukkoon?

